

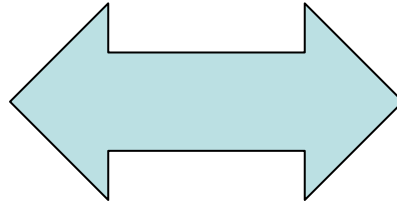
**Pensioenlandschap anno 2013:
Europese & wettelijke sturing pensioencontract**

Risico's van de deelnemer: wel een handje helpen

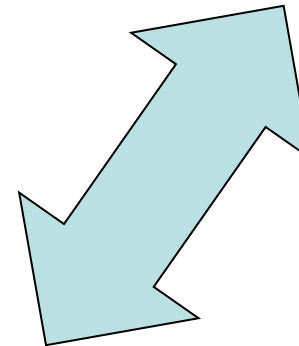
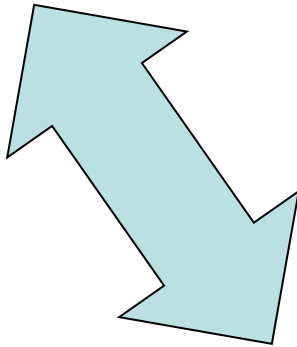
Dr. A.H.H. Bollen-Vandenboorn

28 januari 2013

Werkgever

Pensioen-
uitvoerder

Deelnemer
RISK TAKER?

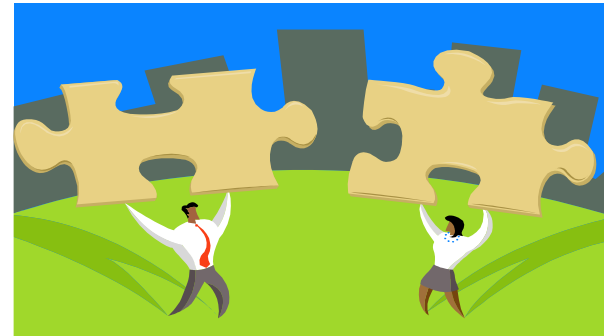
De deelnemer

- 1) Kan hij een inkomensplanning maken?
- 2) Wat is (on)zeker?
- 3) Waardoor wordt dat veroorzaakt?
- 4) In hoeverre moet hij eigen verantwoordelijkheid nemen en hoe kan hij daarbij geholpen worden?

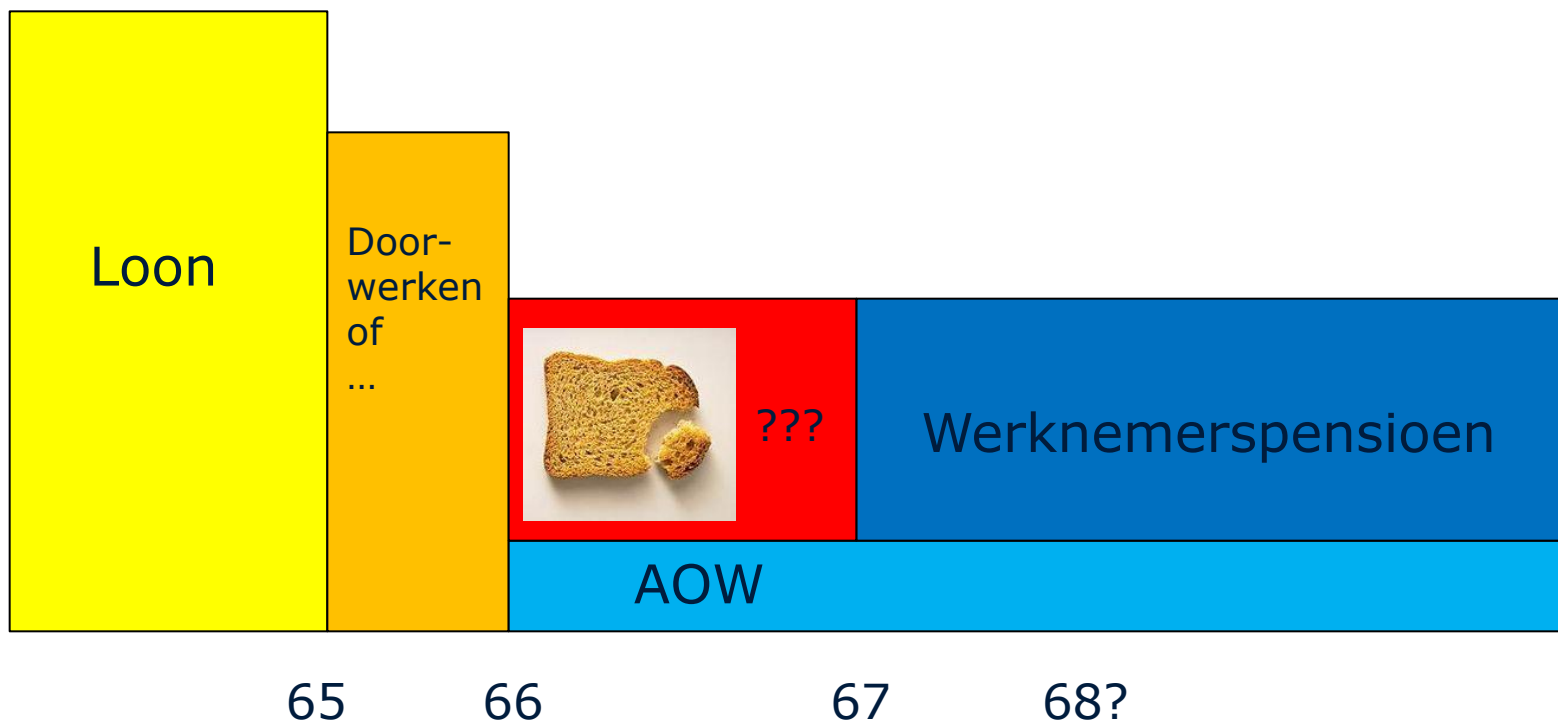

Enkele knelpunten:

1. Aansluiting AOW- en pensioeningangsdatum
2. Versobering Witteveenkader: verlaging norm & opbouwpercentages
3. Periodes zonder indexatie & korting(en)
4. Aftopping pensioenopbouw vanaf € 100.000
5. Echtscheiding & verevening pensioen

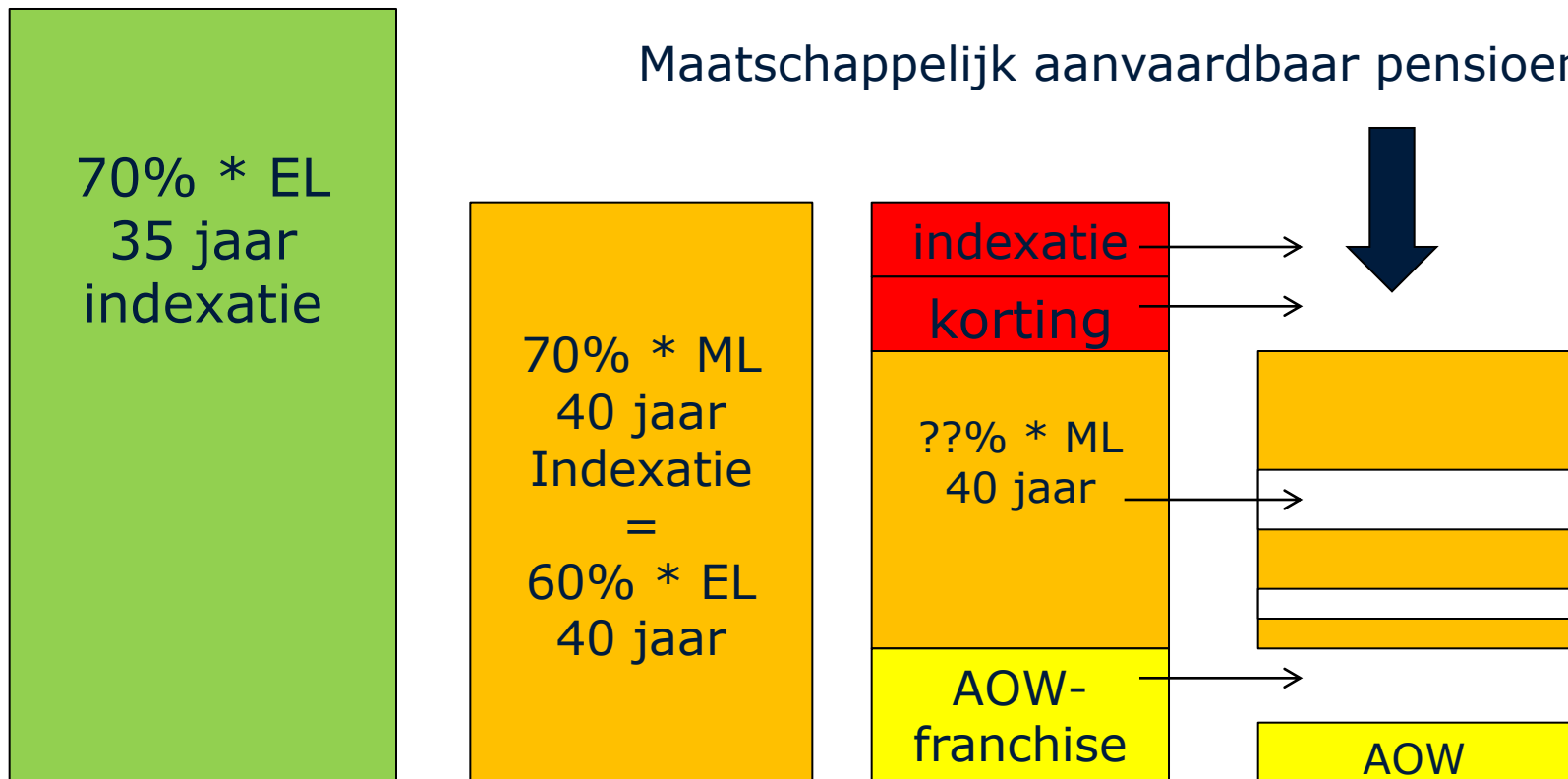

Aansluiting AOW- en pensioenrichtleeftijd

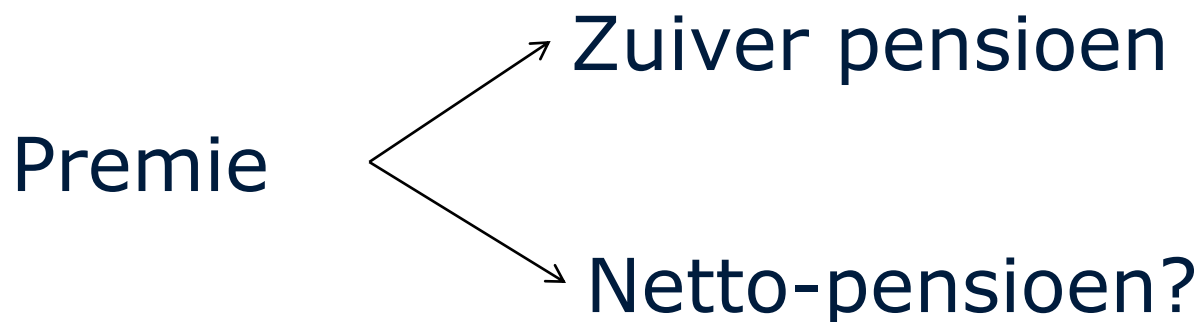
Versobering Witteveenkader, indexatie en korting

Maatschappelijk aanvaardbaar pensioen?

Aftopping pensioenopbouw vanaf € 100.000

- Interpretatie € 100.000 grens bij parttime-aanstellingen: pro rata?

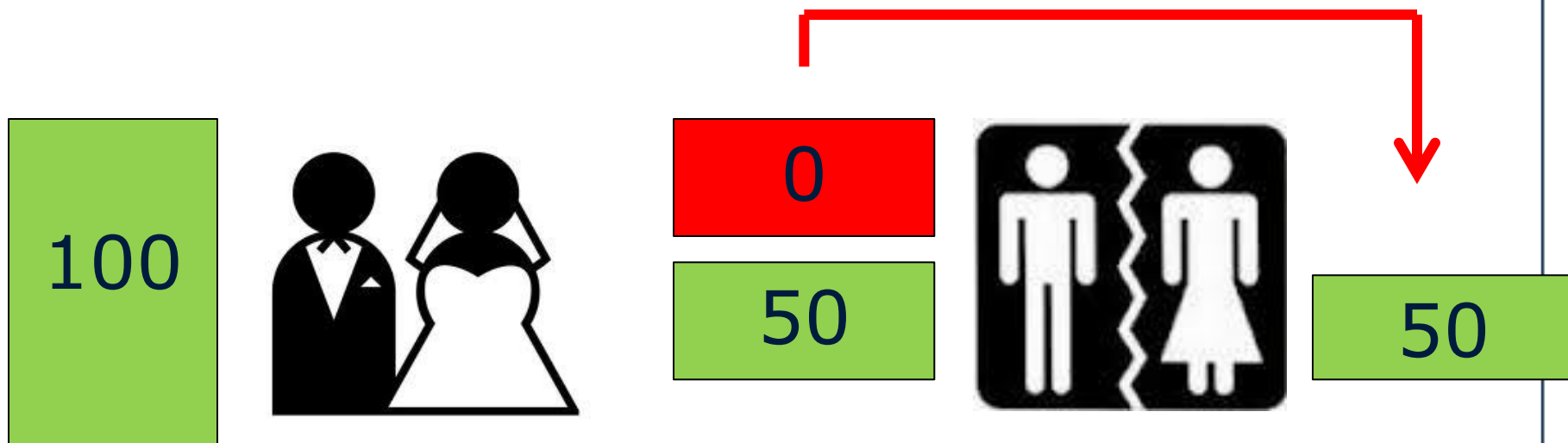

of

Echtscheiding & verevening pensioen

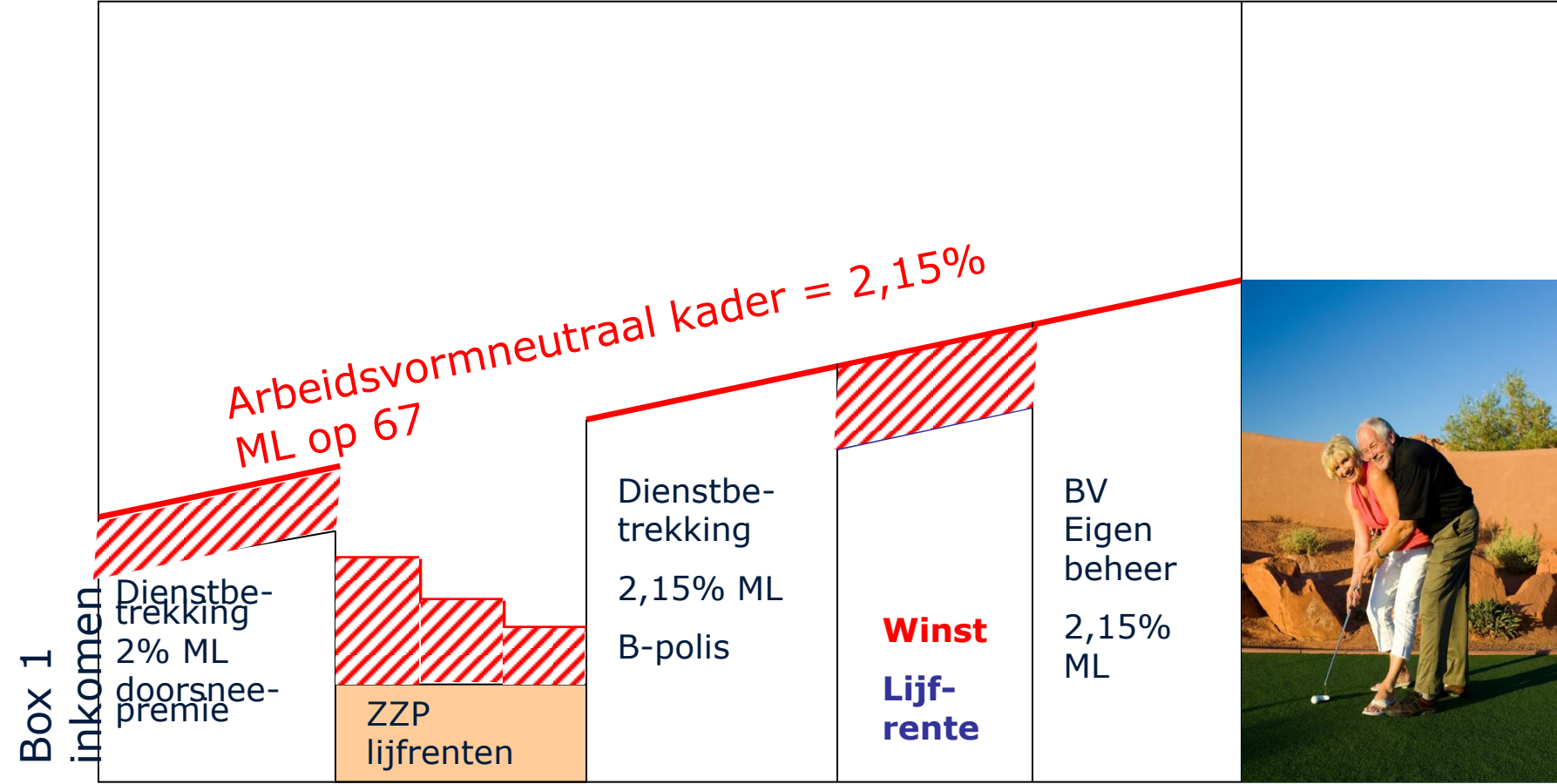
- Verevening pensioen uit reëel pensioencontract: DC-methode?

Eigen verantwoordelijkheid? Dan wel een handje helpen!

- Wat moet gedaan worden om op een verantwoorde manier de deelnemer als 'risk taker' te dienen?
- Fiscaal gefaciliteerde herstelmogelijkheid voor:
  - Indexatie & korting
  - Tekort door pensioenverevening
- Arbeidsvormneutraal pensioenkader
(<http://www.tilburguniversity.edu/nl/onderzoek/instituten-en-researchgroepen/ccp/onderzoek/item-workingpaper-anp-pdf/>)

Leeftijd

Pensioendatum

**DANK VOOR UW
AANDACHT**